deshalb nicht vollstreckt werden, weil der Verurteilte sich in dem anderen Staate aufhält und Angehöriger dieses Staates ist, oder weil das Vermögen des zu einer Geldstrafe Verurteilten sich in dem anderen Staate befindet, so hat auf Verlangen des zuständigen Staates der andere Staat die Strafvollstreckung zu übernehmen, sofern die Straftat, wegen deren die Verurteilung erfolgt ist, auch nach seinem Strafgesetze verfolgt werden kann. Die Behörde, welche für die Vollstreckung und die im Vollstreckungsverfahren notwendig werdenden gerichtlichen Entscheidungen zuständig ist, wird von der preußischen oder polnischen Justizverwaltung bestimmt.

(2) Die beigetriebene Geldstrafe verbleibt dem beitreibenden Staate.

§ 11.

(1) In allen Fällen geht mit der Strafvollstreckung auch das Gnadenrecht auf den vollstreckenden Staat über.

(2) Eine Erstattung von Kosten der Strafvollstreckung findet in keinem Falle statt.

(3) Bei Überführung von Untersuchungs- oder Strafgefangenen trägt der übergebende Teil die Kosten bis zur Übergabe einschließlich der Kosten der Rückreise der übergebenden Beamten, der übernehmende Teil die Kosten der Hinreise der übernehmenden Beamten und des Weitertransports der übergebenen Gefangenen nach der Übergabe.

§ 12.

(1) Die deutschen und die polnischen Staatsanwaltschaften und Gerichte haben in den aus diesem Vertrage sich ergebenden Angelegenheiten einander Rechtshilfe zu leisten.

(2) Die Angehörigen des einen Staates werden jedoch dem anderen Staate nicht zur Verfolgung oder Bestrafung überliefert. Auch findet eine Zwangsgestellung von Zeugen und Sachverständigen vor die Behörden des fremden Staates nicht statt.

§ 13.

(1) Die Strafregister, die in den im § 1 bezeichneten Landgerichtsbezirken geführt sind, werden bis auf weiteres von den bisherigen Registerbehörden fortgeführt oder, falls diese Registerbehörden fortgefallen sind, von denjenigen deutschen oder polnischen Registerbehörden übernommen, zu deren Bezirk der Amtssitz der bisherigen Registerbehörde gehört.

(2) Gerichtlichen und anderen öffentlichen Behörden beider Staaten ist auf ihr Ersuchen über den Inhalt der Register kostenfrei Auskunft zu erteilen.

może być wykonana z powodu, iż skazany przebywa na obszarze drugiego państwa i jest jego obywatelem, albo ponieważ majątek skazanego na grzywnę znajduje się w drugiem państwie, natenczas na żądanie właściwego państwa, państwo drugie winno przejąć wykonanie kary, o ile przestępstwo za które nastąpiło skazanie, może być ścigane także według ustawy karnej tegoż państwa. Pruski lub polski zarząd wymiaru sprawiedliwości oznaczy władzę, która będzie właściwą dla wykonania oraz dla rozstrzygnięć sądowych potrzebnych dla wykonania kar.

(2) Grzywna pobrana przypada państwu, które ją pobrało.

§ 11.

(1) We wszystkich wypadkach przechodzi wraz z wykonaniem kary prawo ułaskawienia na państwo wykonywające.

(2) W żadnym wypadku nie zwraca się kosztów wykonania kary.

(3) Przy transporcie więźniów śledczych i skazańców ponosi strona wydająca koszty aż do chwili wydania łącznie z kosztami podróży powrotnej urzędnika oddającego, zaś strona odbierająca koszty podróży urzędnika odbierającego do miejsca odbioru i dalszego transportu odebranych więźniów.

§ 12.

(1) Niemieckie i polskie prokuratury oraz sądy winny sobie udzielać wzajemnie pomocy prawnej w sprawach, z niniejszego układu wynikających.

(2) Obywatele jednego państwa nie będą atoli wydawani drugiemu państwu w celu ich ścigania i karania. Również nie będzie miało miejsca przymusowe sprowadzanie świadków oraz znawców przed władze obcego państwa.

§ 13.

(1) Rejestry kar, prowadzone w okręgach Sądów Krajowych, wymienionych w § 1 będą prowadzić nadal aż do dalszego zarządzenia dotychczasowe władze rejestrowe, albo w razie, gdy uległy zwinięciu, przejmą je te niemieckie lub polskie władze rejestrowe, w których okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowej władzy rejestrowej.

(2) Sądom oraz innym publicznym władzom obu państw należy na ich żądanie udzielać bezpłatnie wyjaśnień o treści rejestrów.

(3) Strafnachrichten, an deren weiterer Aufbewahrung in seinen Registern der eine Staat kein Interesse hat, werden nach näherer Vereinbarung zwischen den Justizverwaltungen des Deutschen Reichs und Polens allmählich ausgesondert und dem anderen Staate zur Verfügung gestellt.

Artikel 3.

Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit.

§ 1.

Für die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit in den Landgerichtsbezirken Beuthen, Gleiwitz, Oppeln und Ratibor gelten die Vorschriften der §§ 2 bis 8.

§ 2.

(1) Ist ein Verfahren der freiwilligen Gerichtsbarkeit noch nicht endgültig erledigt, so erfolgt die Erledigung durch das Gericht, bei dem die Angelegenheit anhängig ist oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, durch dasjenige deutsche oder polnische Gericht gleicher Ordnung, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört.

(2) Das Gericht hat jedoch die Sache an ein Gericht gleicher Ordnung des anderen Staates abzugeben, falls dieses für die Angelegenheit zuständig wäre, wenn sie erst zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages anhängig geworden wäre. Ist zu diesem Zeitpunkte sowohl ein deutsches als auch ein polnisches Gericht zuständig, so findet eine Abgabe nur dann statt, wenn diejenige Person, die für den Gerichtsstand maßgebend ist, dem anderen Staate zu dieser Zeit angehört, oder wenn einer der Beteiligten die Abgabe beantragt und sämtliche übrigen Beteiligten ihr zustimmen.

(3) Wenn alle Erben zustimmen, so gilt für die erbrechtlichen Verhältnisse ein Erblasser, der ohne Ausübung des Optionsrechts vor Ablauf der Optionsfrist verstorben ist, im Falle des Art. 91 Abs. 3 des Vertrages von Versailles als Deutscher, im Falle des Art. 91 Abs. 4 des Vertrages von Versailles als Pole.

(4) Die Bestimmungen des Art. 1 § 5 Abs. 1, 3 und 4 finden entsprechende Anwendung.

§ 3.

(1) Soweit ein Grundbuchamt ein Grundbuch in Besitz hat, das sich auf Grundstücke bezieht, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, hat es das Grundbuch an das zuständige Grundbuchamt des anderen Staates abzugeben. Der Zeitpunkt der Abgabe ist öffentlich bekanntzumachen.

(3) Zawiadomienia o skazaniu, których dalszego zachowywania w rejestrach nie wymaga interes danego państwa, będą na mocy bliższego porozumienia między zarządami wymiaru sprawiedliwości Państwa Niemieckiego i Polski stopniowo z rejestrów wyłączone i oddane do rozporządzenia drugiemu państwu.

Artykuł 3.

Sprawy niesporne.

§ 1.

Do spraw niespornych w okręgach Sądów Krajowych w Bytomiu, Gliwicach, Opolu i Raciborzu odnoszą się przepisy §§ 2 do 8.

§ 2.

(1) Jeżeli postępowanie w sprawie niespornej nie zostało jeszcze ostatecznie ukończone, natenczas zakończy je sąd, w którym sprawa zawisła, albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinięciu, ten równorzędny niemiecki lub polski sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa tego sądu.

(2) Sąd ten winien jednakże przekazać sprawę równorzędnemu sądowi drugiego państwa wówczas, gdyby ten był właściwy dla sprawy, jeżeliby ona zawisła dopiero w chwili wejścia w życie niniejszego układu. Gdyby w tej chwili był właściwy zarówno niemiecki lub polski sąd, wówczas przekazanie sprawy może nastąpić jedynie w tym wypadku, gdy osoba, według której oznacza się właściwość sądową, posiada w tym czasie obywatelstwo drugiego państwa, albo gdy jeden z interesowanych podał wniosek o przekazanie sprawy, a wszyscy na to się zgodzą.

(3) Za zgodą wszystkich dziedziców uważa się w stosunkach prawno-spadkowych spadkodawcę, który zmarł przed upływem czasokresu opcyjnego nie wykonawszy prawa opcji w wypadku ustępu 3 artykułu 91 Traktatu Wersalskiego za obywatela niemieckiego, a w wypadku ustępu 4 artykułu 91 za obywatela polskiego.

(4) Przepisy ustępów 1, 3 i 4 § 5 artykułu 1 należy stosować w odpowiedni sposób.

§ 3.

(1) O ile urząd hipoteczny posiada księgę wieczystą odnoszącą się do nieruchomości położonych w okręgu drugiego państwa, winien on księgę wieczystą przekazać właściwemu urzędowi hipotecznemu drugiego państwa. Chwilę przekazania należy podać do publicznej wiadomości.

(2) Amtshandlungen, die ein unter Abs. 1 fallendes Grundbuchamt vor dem Inkrafttreten dieses Vertrages vorgenommen hat, können wegen örtlicher Unzuständigkeit nicht angefochten werden.

(3) In welcher Weise zu verfahren ist, wenn nur ein Teil eines Grundbuchbandes an das Grundbuchamt des anderen Staates abzugeben ist, oder wenn ein Grundbuchblatt nicht ausschließlich über Grundstücke geführt ist, die nur im Bezirke eines der beiden Staaten belegen sind, ergibt sich aus der Anlage.

(4) Entsprechendes gilt für Bahn- und Bergwerksgrundbücher.

§ 4.

(1) Gerichtliche Register werden von dem Gerichte fortgeführt, das bisher das Register geführt hat, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, von demjenigen deutschen oder polnischen Gerichte, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört.

(2) Soweit jedoch nach den zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages maßgebenden Verhältnissen ein Gericht des anderen Staates zur Führung des Registers zuständig sein würde, sind diesem Gerichte beglaubigte Auszüge aus dem Register zu übergeben. Inwieweit statt dessen in einzelnen Fällen das Register selbst unter Zurückbehaltung beglaubigter Auszüge abzugeben ist, bleibt der Vereinbarung durch die preußische und die polnische Justizverwaltung vorbehalten.

(3) Der Zeitpunkt der Abgabe ist öffentlich bekanntzumachen.

(4) Die Vorschriften des § 3 Abs. 2 finden entsprechende Anwendung.

§ 5.

Testamente und Erbverträge bleiben bei dem Gericht verwahrt, bei dem sie in amtliche Verwahrung genommen sind, oder falls dieses Gericht fortgefallen ist, bei demjenigen deutschen oder polnischen Gerichte, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört. Bis zum 31. Dezember 1923 kann jedoch der deutsche Erblasser die Abgabe an ein deutsches Gericht, der polnische Erblasser die Abgabe an ein polnisches Gericht verlangen. Hat der Erblasser seinen letzten Wohnsitz in dem anderen Vertragsstaat gehabt und ist er vor Ablauf dieser Frist gestorben, ohne die Abgabe des Testaments verlangt zu haben, so kann bis zur Eröffnung des Testaments jeder gesetzliche Erbe innerhalb der Frist die Abgabe beantragen, es sei denn, daß ein anderer Erbe widerspricht.

(2) Czynności urzędowe dokonane przed wejściem w życie niniejszego układu przez urząd hipoteczny, podpadający pod przepis ustępu 1, nie podlegają zaskarżeniu z powodu miejscowej niewłaściwości.

(3) Załącznik do niniejszego układu określa sposób, w jaki należy postępować, jeżeli tylko część poszczególnego tomu księgi wieczystej przekazuje się urzędowi hipotecznemu drugiego państwa, lub jeżeli karta księgi wieczystej nie dotyczy wyłącznie nieruchomości położonych tylko w obrębie jednego z dwu tych państw.

(4) Odpowiednie przepisy stosują się do ksiąg wieczystych kolejowych i górniczych.

§ 4.

(1) Rejestry sądowe prowadzić będzie nadal sąd, który je dotychczas prowadził, albo w razie gdy sąd ten uległ zwinięciu, ten niemiecki lub polski sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu.

(2) Gdyby jednak według stosunków, miarodajnych w chwili wejścia w życie niniejszego układu, do prowadzenia rejestru właściwym był sąd drugiego państwa, natenczas należy temu sądowi wręczyć uwierzytelnione wyciągi z rejestru. Późniejsze porozumienie między pruskim a polskim zarządem wymiaru sprawiedliwości ustali, o ile w poszczególnych wypadkach zamiast przesyłania wyciągu ma być przekazany sam rejestr z zatrzymaniem na miejscu uwierzytelnionych wyciągów.

(3) Chwilę przekazania należy podać do publicznej wiadomości.

(4) Przepisy ustępu 2 § 3 należy odpowiednio stosować.

§ 5.

(1) Testamenty oraz układy spadkowe przechowuje sąd, który je wziął w urzędowe przechowanie albo w razie, gdy sąd ten uległ zwinięciu, ten niemiecki lub polski sąd, w którego okręgu leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu. Spadkodawca, będący obywatelem niemieckim, może jednak do dnia 31 grudnia 1923 r. żądać przekazania wymienionych dokumentów sądowi niemieckiemu, a spadkodawca będący obywatelem polskim, przekazania sądowi polskiemu. Jeżeli spadkodawca miał swoje ostatnie zamieszkanie w drugiem państwie umawiającem się, a zmarł przed upływem tego czasokresu nie żądając wydania testamentu, natenczas aż do otwarcia testamentu może każdy ustawowy dziedzic w powyższym czasokresie żądać przekazania, o ile inny dziedzic temu się nie sprzeciwi.

§ 6.

(1) Gerichtliche Urkunden bleiben bei dem Gerichte verwahrt, bei dem sie sich befinden, oder, falls dieses Gericht fortgefallen ist, bei demjenigen deutschen oder polnischen Gerichte, zu dessen Bezirk der Amtssitz dieses Gerichts gehört.

(2) Das gleiche gilt für die von dem Gerichte verwahrten Notariatspapiere (Urschriften, Register usw.). Ist jedoch der frühere Amtssitz des Notars im Bezirke des anderen Staates belegen, so sind die Papiere an dasjenige Gericht des anderen Staates abzugeben, zu dessen Bezirk der frühere Amtssitz des Notars gehört.

§ 7.

Ausfertigungen, beglaubigte Abschriften und beglaubigte Auszüge von gerichtlichen und notariellen Urkunden einschließlich der Erbscheine sowie von letztwilligen Verfügungen können unter Anwendung des bisher geltenden Rechts von der Behörde oder dem Notar verlangt werden, welche die Urschrift innehaben. Entsprechendes gilt von der Ausstellung von Zeugnissen jeder Art.

§ 8.

(1) Die Gerichte haben zwecks Erleichterung der Überleitung einander unmittelbare Rechtshilfe in weitestem Umfange zu leisten. Dies gilt insbesondere für die Erteilung von beglaubigten Abschriften aus Grundbüchern, Registern, Grundakten und Nachlaßakten.

(2) In den übergeleiteten Angelegenheiten werden in Ansehung des Armenrechts und der Vorschußpflicht Deutsche von polnischen Gerichten, Polen von deutschen Gerichten ebenso wie Inländer behandelt.

§ 9.

(1) Befindet sich das Vermögen eines Familienfideikommisses ganz in einem der beiden Staaten, so untersteht das Fideikommiß diesem Staate.

(2) Befindet sich das Fideikommißvermögen teils in dem einen, teils in dem anderen Staate, so werden die preußische und die polnische Justizverwaltung die infolge der Überleitung der Rechtspflege erforderlich werdenden Änderungen in der Staatsaufsicht über das Fideikommiß durch Vereinbarung regeln. Hierbei sollen Fideikommisse, zu denen außer Grundbesitz auch anderes Vermögen gehört, unter Berücksichtigung der Wertverhältnisse und Zweckbestimmungen der einzelnen Bestandteile in der Regel dem Staate unterstellt werden, in dessen Gebiet sich der zum Fideikommisse gehörige Grundbesitz befindet. Kommt binnen

§ 6.

(1) Dokumenty sądowe przechowywa sąd, w którym się znajdują, albo w razie gdy sąd ten uległ zwinięciu, ten niemiecki lub polski sąd, w którego obwodzie leży siedziba urzędowa dotychczasowego sądu.

(2) To samo odnosi się do aktów notarjalnych, będących w przechowaniu sądu (pierwopisów, rejestrów i t. d.). Jeżeli wszakże poprzednia siedziba urzędowa notarjusza leży w obrębie drugiego państwa, wówczas akta należy oddać temu sądowi drugiego państwa, w którego obwodzie leży poprzednia siedziba urzędowa notarjusza.

§ 7.

Udzielenia wypisów, uwierzytelnionych odpisów oraz uwierzytelnionych wyciągów z dokumentów sądowych i notarjalnych, włącznie z świadectwami spadkowemi tudzież rozporządzeniami ostatniej woli, można przy zastosowaniu dotychczas obowiązującego prawa żądać od władzy lub notarjusza, u którego znajduje się pierwopis. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wystawiania świadectw wszelkiego rodzaju.

§ 8.

(1) Celem ułatwienia przejęcia wymiaru sprawiedliwości sądy winny sobie udzielać wzajemnie bezpośredniej pomocy prawnej w jaknajszerszym zakresie. Dotyczy to zwłaszcza udzielania uwierzytelnionych odpisów z ksiąg wieczystych, rejestrów, aktów gruntowych i spadkowych.

(2) Pod względem prawa ubogich oraz obowiązku składania zaliczek na koszty, uważa się w przejętych sprawach obywateli niemieckich w sądach polskich a obywateli polskich w sądach niemieckich na równi z własnymi obywatelami.

§ 9.

(1) Jeżeli majątek fideikomisowy znajduje się całkowicie na obszarze jednego z państw, wówczas fideikomis podlega władzy tego państwa.

(2) Jeżeli majątek fideikomisowy znajduje się częściowo na obszarze jednego, częściowo na obszarze drugiego państwa, natenczas pruski i polski zarząd wymiaru sprawiedliwości ustalą w drodze umowy zmiany w nadzorze państwowym nad fideikomisem konieczne wskutek przejęcia wymiaru sprawiedliwości. Przytem fideikomisy, obejmujace oprócz nieruchomości także inny majątek, powinny być przy uwzględnieniu stosunku wartości oraz przeznaczenia poszczególnych części składowych, z reguły podporządkowane państwu, na którego obszarze znajduje się nieruchomość

zwei Jahren nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages eine Einigung nicht zustande, so behalten, falls nicht die Frist durch Vereinbarung verlängert wird, die beiderseitigen Regierungen sich alle Rechte vor.

(3) Die Bestimmungen des Friedensvertrages bleiben unberührt. Der Frage der Herausgabe von Eigentum, das sich in Deutschland befindet, soll nicht vorgegriffen werden.

Artikel 4.

Rechtshilfe und Legalisation von Urkunden.

§ 1.

(1) Im Verhältnis zwischen dem deutschen und dem polnischen Anteil an dem oberschlesischen Abstimmungsgebiet finden unbeschadet der besonderen Bestimmungen in Artikel 1 § 19 und Artikel 3 § 8 dieses Vertrages die Bestimmungen des Haager Abkommens über den Zivilprozeß vom 17. Juli 1905 mit der Maßgabe Anwendung, daß für alle Fälle, in denen durch dies letztgenannte Abkommen der Rechtshilfeverkehr für die Mitteilung gerichtlicher und außergerichtlicher Urkunden sowie für die Erledigung von Ersuchungsschreiben geregelt ist, den deutschen und den polnischen gerichtlichen Behörden des oberschlesischen Abstimmungsgebietes der unmittelbare Geschäftsverkehr miteinander gestattet wird.

(2) In dem unmittelbaren Geschäftsverkehr werden die Schreiben der beiderseitigen Behörden in deren Amtssprache abgefaßt.

(3) Gemäß den Vorbehalten im Artikel 3 Abs. 2 und im Artikel 19 Abs. 2 Nr. 3 und Abs. 3 des Haager Abkommens über den Zivilprozeß können die in diesen Artikeln vorgeschriebenen Übersetzungen der dort bezeichneten Schriftstücke auch von einem beeidigten Dolmetscher des ersuchenden Staates beglaubigt werden.

§ 2.

(1) Der Artikel 17 des Haager Abkommens über den Zivilprozeß findet nur mit der weiteren Maßgabe Anwendung, daß der Kläger oder Intervenient seinen Wohnsitz entweder in dem Staate, vor dessen Gericht er auftritt, oder in dem Anteil des anderen Staates an dem oberschlesischen Abstimmungsgebiet haben muß.

(2) Die in den Artikeln 18 und 19 des Haager Abkommens über den Zivilprozeß vorgesehene Vollstreckbarkeitserklärung erfolgt lediglich für den Bereich des Anteils des um sie ersuchten Staates an dem oberschlesischen Abstimmungsgebiet.

należąca do fideikomisu. Jeżeli w przeciągu 2 lat po wejściu w życie niniejszej umowy nie dojdzie do porozumienia, oba Rządy, o ile czasokres ten w drodze umowy nie zostanie przedłużony, zastrzegają sobie wszelkie prawa.

(3) Postanowienia Traktatu Pokojowego pozostają nienaruszone. Kwestji wydania własności znajdującej się w państwie niemieckiem, nie przesądza się.

Artykuł 4.

Pomoc prawna i uwierzytelnienia dokumentów.

§ 1.

(1) W stosunkach między niemiecką a polską częścią obszaru plebiscytowego mają zastosowanie, bez ujmy dla szczególnych postanowień § 19 artykułu 1 i § 8 artykułu 3 niniejszej umowy, — postanowienia Układu Haskiego z dnia 17 lipca 1905 w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, z tem, że dozwolone jest bezpośrednie znoszenie się z sobą niemieckich i polskich władz sądowych górnośląskiego obszaru plebiscytowego we wszystkich wypadkach, w których wspomniany układ unormował wzajemny stosunek pomocy prawnej w udzielaniu sądowych i pozasądowych dokumentów oraz w załatwianiu wezwań.

(2) Pisma obopólnych władz w celu bezpośredniego znoszenia się między sobą będą układane w ich języku urzędowym.

(3) Stosownie do zastrzeżeń w ustępie 2 artykułu 3 oraz w L. 3 ustępu 2 i w ustępie 3 artykułu 19 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych wymagane powyższymi artykułami tłomaczenia wymienionych tam pism, mogą być również uwierzytelniane przez zaprzysiężonego tłumacza państwa wzywającego.

§ 2.

(1) Artykuł 17 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych stosuje się jedynie z tem dalszem postanowieniem, że powód lub interwenient muszą posiadać swoje miejsce zamieszkania albo w państwie, w którego sądzie występują, albo w części górnośląskiego obszaru plebiscytowego przypadłej drugiemu państwu.

(2) Oświadczenie wykonalności przewidziane w artykułach 18 i 19 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, wydane zostaje jedynie na obszar części górnośląskiego terenu plebiscytowego przypadłej państwu o nie wezwanemu.

(3) Gemäß dem Vorbehalt im Artikel 19 Abs. 3 des Haager Abkommens über den Zivilprozeß wird die dort vorgesehene Bescheinigung des höchsten Justizverwaltungsbeamten über die Zuständigkeit der Behörde, welche die Erklärung über die Rechtskraft der Kostenentscheidung abgibt, nicht verlangt werden.

(4) Die Bestimmungen der Artikel 20 bis 23 des Haager Abkommens über den Zivilprozeß finden auf die Angehörigen der beiden Vertragsstaaten ohne Rücksicht auf den Wohnsitz Anwendung.

§ 3.

(1) Gemäß dem Vorbehalt im Artikel 7 Abs. 2 des Haager Abkommens über den Zivilprozeß wird die Erstattung der durch die Mitwirkung eines Vollziehungsbeamten in den Fällen des Artikels 3 des Abkommens entstandenen Auslagen nicht verlangt werden.

(2) Ebenso wird gemäß dem Vorbehalt im Artikel 16 Abs. 2 des Abkommens die Erstattung der Auslagen für Zeugenentschädigungen und für die wegen Nichterscheinens eines Zeugen erforderlich gewordene Mitwirkung eines Vollziehungsbeamten nicht verlangt werden. Das gleiche gilt in Ansehung der im Artikel 23 Abs. 2 des Abkommens erwähnten Auslagen für Zeugenentschädigungen.

(3) Soweit nach dem Haager Abkommen über den Zivilprozeß in Verbindung mit den Abs. 1 und 2 dieses Paragraphen Kosten in Rechnung gestellt werden können, werden sie nach den Vorschriften berechnet, die in dem ersuchten Staate für gleiche Handlungen in einem inländischen Verfahren gelten.

§ 4.

(1) Urkunden, die von einem im oberschlesischen Abstimmungsgebiet belegenen Gerichte oder von einer der obersten oder höheren deutschen oder polnischen Verwaltungsbehörden aufgenommen, ausgestellt oder beglaubigt und mit dem Siegel oder Stempel des Gerichts oder der Behörde versehen sind, bedürfen zum Gebrauch im oberschlesischen Abstimmungsgebiet keiner Beglaubigung (Legalisation).

(2) Den gerichtlichen Urkunden werden die von einem Gerichtsschreiber eines im oberschlesischen Abstimmungsgebiete belegenen Gerichtes oder von einem Notar, dessen Amtssitz im oberschlesischen Abstimmungsgebiet liegt, unterschriebenen und mit dem Dienstsiegel versehenen Urkunden gleichgestellt, sofern diese Unterschrift nach den Gesetzen des Teiles genügt, dem das Gericht oder der Notar angehört.

(3) Stosownie do zastrzeżenia w ustępie 3 artykułu 19 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych nie będzie się żądać przewidzianego tamże potwierdzenia najwyższego urzędnika wymiaru sprawiedliwości, o właściwoci władzy, udzielającej zaświadczenia prawomocności rozstrzygnięć o kosztach.

(4) Postanowienia artykułów 20 do 23 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych mają zastosowanie do obywateli obu umawiających się państw, bez względu na miejsce zamieszkania.

§ 3.

(1) Stosownie do zastrzeżenia w ustępie 2 artykułu 7 Układu Haskiego w przedmiocie postępowania w spornych sprawach cywilnych, nie będzie się żądać zwrotu wydatków powstałych w wypadkach artykułu 3 powołanego układu przez działalność urzędnika wykonawczego.

(2) Również nie będzie się żądać stosownie do zastrzeżenia w ustępie 2 artykułu 16 układu zwrotu wydatków poniesionych z powodu wynagrodzenia świadków i z powodu działalności urzędnika wykonawczego koniecznej wskutek niestawienia się świadka. To samo odnosi się w wypadku ustępu 2 artykułu 23 układu do wydatków spowodowanych wynagrodzeniami świadków.

(3) Koszty, które można zarachować w myśl Układu Haskiego o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych oraz ustępów 1 i 2 niniejszego paragrafu, należy obliczać, wedle przepisów, obowiązujących w państwie wezwanem dla równorzędnych czynności w postępowaniu krajowem.

§ 4.

(1) Dokumenty sporządzone, wystawione lub uwierzytelnione przez sąd położony na górnośląskim obszarze plebiscytowym, albo przez jedną z najwyższych lub wyższych niemieckich lub polskich władz administracyjnych oraz zaopatrzone w pieczęć lub stempel sądu lub władzy, nie potrzebują dla używania ich w górnośląskim obszarze plebiscytowym żadnego uwierzytelnienia (legalizacji).

(2) Dokumenty podpisane przez sekretarza sądowego sądu górnośląskiego obszaru plebiscytowego albo przez notarjusza mającego siedzibę urzędową na górnośląskim obszarze plebiscytowym oraz zaopatrzone w pieczęć urzędową, uważa się za równorzędne z dokumentami sądowemi, o ile podpis ten wystarcza wedle ustaw państwa, do którego należy sąd względnie notarjusz.

(3) Die preußische und die polnische Justizverwaltung werden sich die unter Abs. 1 fallenden Verwaltungsbehörden sowie deren Änderungen bekanntgeben.

§ 5.

Die Bestimmungen der §§ 1 bis 4 dieses Artikels finden auch vor den Gerichten außerhalb des oberschlesischen Abstimmungsgebiets in solchen Angelegenheiten Anwendung, die an sie im Wege des Rechtszuges von Gerichten des Abstimmungsgebietes gelangen.

§ 6.

Als oberschlesisches Abstimmungsgebiet im Sinne dieses Artikels gelten lediglich diejenigen Amtsgerichtsbezirke, die ihrem ganzen Umfange nach zum Abstimmungsgebiet gehört haben.

Artikel 5.

Schlußbestimmungen.

§ 1.

(1) Gerichtliche Akten sind derjenigen Justizbehörde zu überlassen, welche die betreffende Angelegenheit nach den obigen Überleitungsbestimmungen fortzuführen hat.

(2) Zurückgelegte Akten bleiben bei der Justizbehörde, bei der sie sich zur Zeit des Inkrafttretens dieses Vertrages befinden, oder, falls diese Behörde fortgefallen ist, bei derjenigen deutschen oder polnischen Behörde, zu deren Bezirk der Amtssitz dieser Justizbehörde gehört. Ergibt sich, daß eine Angelegenheit, über welche die Akten geführt sind, wieder aufzunehmen und nach den obigen Überleitungsbestimmungen von einer Behörde des anderen Staates fortzuführen ist, so sind sie dieser Behörde zu überlassen.

§ 2.

(1) Soweit nach den Bestimmungen dieses Vertrages ein anhängiges Verfahren auf ein Gericht des anderen Staates übergeht, werden von diesem die noch ausstehenden Gesamtkosten des Verfahrens eingezogen; eine Erstattung der bis zum Übergang erwachsenen Kosten an den abgebenden Staat findet nicht statt.

(2) Ebenso werden Kosten der in diesem Vertrage vorgesehenen Rechtshilfe nicht erstattet.

§ 3.

Als Zeitpunkt des Überganges der Rechtspflege im Sinne dieses Vertrages gilt für die an Polen über-

(3) Pruski i polski zarząd wymiaru sprawiedliwości podadzą sobie do wiadomości władze administracyjne podpadające pod ustęp 1 jakoteż ich zmiany.

§ 5.

W sprawach, które ze sądów obszaru plebiscytowego w toku instancji wpłynęły do sądów położonych poza górnośląskim obszarem plebiscytowym, mają także zastosowanie przepisy §§ 1 do 4 niniejszego artykułu.

§ 6.

Jako górnośląski obszar plebiscytowy w rozumieniu niniejszego artykułu uważa się jedynie okręgi tych sądów powiatowych, które w całości należały do obszaru plebiscytowego.

Artykuł 5.

Postanowienia końcowe.

§ 1.

(1) Akta sądowe należy przekazać tej władzy sądowej, która według powyższych postanowień o przejęciu wymiaru sprawiedliwości ma odnośną sprawę w dalszym ciągu prowadzić.

(2) Akta odłożone pozostają u władzy sądowej, u której się znajdują w chwili wejścia w życie niniejszego układu, albo w razie gdy uległa zwinięciu, u tej niemieckiej lub polskiej władzy, w której okręgu leży siedziba urzędowa tejże władzy sądowej. Jeżeli się okaże, że pewną sprawę, której akta prowadzono, należy wznowić i że według powyższych postanowień o przejęciu wymiaru sprawiedliwości ma ją prowadzić dalej władza drugiego państwa, natenczas akta takiej sprawy winny być owej władzy przekazane.

§ 2.

(1) O ile według postanowień niniejszego układu zawisłe postępowanie przejęte będzie przez sąd drugiego państwa, ten ostatni ściągnie wszystkie niepobrane jeszcze koszty postępowania; koszty wynikłe do chwili przejęcia nie będą zwracane państwu, przekazującemu sprawę.

(2) Podobnie nie będą zwracane koszty pomocy prawnej przewidzianej w niniejszym układzie.

§ 3.

Za chwilę przejścia wymiaru sprawiedliwości w znaczeniu niniejszego układu uważa się odnośnie

gebenen Gerichte der Tag der Vollziehung des Protokolls über die Übergabe des Gerichtes, im übrigen der Tag der Vollziehung des Protokolls über die Übergabe des zuerst an Polen übergebenen Gerichtes.

do oddanych Polsce sądów dzień podpisania protokołu o przejęciu sądu, pozatem dzień podpisania protokołu o przejęciu przez Polskę sądu oddanego jako pierwszy.

§ 4.

Hat ein Beteiligter, welcher zur Wahrung einer Frist jenseits der neuen Grenzlinie eine Erklärung abzugeben hatte, diese Frist ohne sein Verschulden nicht eingehalten, so ist ihm auf Antrag die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand zu erteilen. Die Frist für den Antrag endet in diesem Falle frühestens mit dem Ablauf von einem Monat nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages.

§ 4.

Jeżeli strona, która celem zachowania czasokresu miała złożyć oświadczenie poza nową linją graniczną, czasokresu tego bez własnego zawinienia uchybiła, należy jej na wniosek przyznać przywrócenie do poprzedniego stanu. Czasokres do podania wniosku upływa w tym wypadku najwcześniej w miesiąc po wejściu w życie niniejszego układu.

§ 5.

Soweit die Zuständigkeit für eine nach diesem Vertrage auf eine deutsche Behörde überzuleitende Angelegenheit nicht in Preußen, sondern in einem anderen zum Deutschen Reiche gehörenden Lande begründet ist, tritt die Justizverwaltung dieses Landes an die Stelle der preußischen Justizverwaltung.

§ 5.

O ile w sprawach, które na podstawie niniejszego układu przejmą władze niemieckie, będzie właściwa zamiast pruskiej, władza innego do Państwa Niemieckiego należącego kraju, natenczas w miejsce pruskiego zarządu wymiaru sprawiedliwości wstępuje zarząd wymiaru sprawiedliwości tegoż kraju.

§ 6.

Der preußischen Justizverwaltung, handelnd im Namen des Reichs, und der polnischen Justizverwaltung bleibt es vorbehalten, weitere Überleitungsbestimmungen zur Ergänzung der Ausführung dieses Vertrages, insbesondere auch hinsichtlich der Hinterlegungssachen, zu vereinbaren.

§ 6.

Pruski zarząd wymiaru sprawiedliwości działający w imieniu Państwa Niemieckiego polski zarząd wymiaru sprawiedliwości, zastrzegają sobie możność ułożenia się w przedmiocie dalszych postanowień dotyczących przejęcia wymiaru sprawiedliwości, mających na celu uzupełnienie wykonania niniejszego układu, zwłaszcza także co do spraw depozytowych.

§ 7.

(1) Mit dem Ablaufe des Tages, welcher auf die in § 6 des Anneres zu Artikel 88 des Friedensvertrages von Versailles vorgesehene Notifikation der Entscheidung über Oberschlesien durch die Interalliierte Kommission an die Deutsche und an die Polnische Regierung folgt, gelten bis zu dem Zeitpunkte des Inkrafttretens dieses Abkommens alle von diesem Abkommen betroffenen bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten mit Ausnahme derjenigen, in welchen die Abgabe nicht oder nur auf übereinstimmenden Antrag beider Parteien zulässig wäre, als unterbrochen.

(2) Während der im Abs. 1 bezeichneten Frist gilt in den von diesem Abkommen betroffenen Strafverfahren der Lauf der für die Einlegung von Rechtsmitteln gegebenen Fristen als gehemmt.

§ 7.

(1) Z upływem następnego dnia, po notyfikacji Rządom niemieckiemu i polskiemu w myśl § 6 aneksu do artykułu 88 Traktatu Wersalskiego przez Komisję Międzysojuszniczą rozstrzygnięcia w sprawie Górnego Śląska, uważa się wszystkie objęte niniejszym układem cywilne sprawy sporne aż do wejścia w życie niniejszego układu, za przerwane, z wyjątkiem tych, gdzie przekazanie jest wykluczone lub jedynie dozwolone na zgodny wniosek obu stron.

(2) W czasokresie oznaczonym w ustępie 1 wstrzymuje się w postępowaniach karnych objętych niniejszym układem bieg czasokresów przepisanych do założenia środków prawnych.

Artikel 6.

(1) Dieser Vertrag soll ratifiziert und die Ratifikationsurkunden sollen sobald als möglich in Warschau ausgetauscht werden.

(2) Die Bestimmungen des Artikels 4 dieses Abkommens können mit Monatsfrist gekündigt werden.

(3) Der Vertrag tritt mit dem Ablauf eines Monats nach der in § 7 seines Artikels 5 erwähnten Notifikation in Kraft mit Ausnahme der Bestimmung dieses § 7, welche bereits mit dem Ablaufe des auf die Notifikation folgenden Tages in Kraft tritt.

(4) Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten diesen Vertrag unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift.

Kattowitz, den 12. April 1922.

(gez.) Dr. Georg Crusen.

(gez.) Dr. Zygmunt Seyda.

(Siegel.)

Artykuł 6.

(1) Układ niniejszy ma być ratyfikowany a dokumenty ratyfikacyjne jaknajrychlej wymienione w Warszawie.

(2) Postanowienia artykułu 4 niniejszego układu mogą być wypowiedziane z zachowaniem jednomiesięcznego czasokresu.

(3) Układ niniejszy wchodzi w życie z upływem jednego miesiąca po wymienionej w § 7 artykułu 5 notyfikacji, z wyjątkiem postanowień tegoż § 7, które wchodzą w życie bezzwłocznie z upływem dnia następnego po notyfikacji.

W dowód powyższego Pełnomocnicy podpisali niniejszy układ i zaopatrzyli go swemi pieczęciami.

Wygotowano w dwóch egzemplarzach w Katowicach, dnia 12. kwietnia 1922r.

(gez.) Dr. Georg Crusen.

(gez.) Dr. Zygmunt Seyda.

Anlage zum Artikel 3 § 3 Abs. 3 des deutsch-polnischen Abkommens, betreffend die Überleitung der Rechtspflege.

§ 1.

Soweit die bei einem Grundbuchamt befindlichen Grundbücher sich auf Grundstücke beziehen, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, gelten die folgenden Bestimmungen:

§ 2.

Beziehen sich alle Blätter eines Grundbuchbandes auf Grundstücke, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die Blätter nicht zu schließen, sondern zur Abgabe an den anderen Staat bereit zu halten. Darüber, wann die Abgabe zu erfolgen hat, wird durch Übereinkommen der beiderseitigen Justizverwaltungen Bestimmung getroffen werden.

Mit dem Grundbuchband sind die Grundakten, sowie besonders verwahrte Urkunden (Geschäftsordnung für die Gerichtsschreibereien der Amtsgerichte, § 46), falls ein ganzer Grundbuchbezirk im Bezirke des anderen Staates belegen ist, auch die sich auf den Grundbuchbezirk beziehenden Katasterurkun-

Załącznik
do § 3 artykułu 3 niemiecko-polskiej umowy w przedmioc.e przejęcia wymiaru sprawiedliwości na górnośląskim obszarze plebiscytowym.

§ 1.

O ile księgi wieczyste znajdujące się w urzędzie hipotecznym odnoszą się do gruntów położonych w obrębie drugiego państwa, należy stosować następujące postanowienia:

§ 2.

Jeżeli wszystkie karty księgi wieczystej dotyczą nieruchomości, położonych w obrębie drugiego państwa, nie należy kart zamykać, lecz trzymać je w pogotowiu celem przekazania drugiemu państwu. Termin, w którym przekazanie ma nastąpić, ustanowi się w drodze porozumienia między obustronnymi zarządami wymiaru sprawiedliwości.

Razem z księgą wieczystą należy przygotować przekazanie aktów gruntowych, jak również osobno przechowywanych dokumentów (ordynacja dla sekretarjatów sądowych przy sądach powiatowych § 46), a w razie, gdy cały obszar objęty księgą wieczystą, leży w obrębie drugiego państwa, także

den und Schriften und das Eigentümerverzeichnis (Geschäftsordnung § 45 Abs. 6, § 47) zur Abgabe bereit zu halten. Das gleiche gilt bei Grundstücken, die kein Grundbuchblatt haben, für die sich auf sie beziehenden Schriften.

Die Grundakten sind daraufhin durchzusehen, ob sie Eintragungsbewilligungen, Verfügungen oder sonstige Urkunden enthalten, die sich auf Grundstücke beziehen, welche im Bezirke des eigenen Staates belegen sind. Bejahendenfalls sind beglaubigte Abschriften zu den Grundakten dieser Grundstücke zu nehmen.

§ 3.

Beziehen sich einzelne Blätter eines Bandes auf Grundstücke, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind diese Blätter auszutrennen und zu einem mit einem einfachen Umschlag zu versehenden »Abgabeband« zu vereinigen, in welchem sie neue fortlaufende Nummern erhalten.

In den Abgabeband können auch Blätter verschiedener Grundbuchbezirke aufgenommen werden. Soweit es die Zahl der Blätter erforderlich macht, sind mehrere Abgabebände mit durchlaufenden Blattnummern zu bilden.

Ist zu befürchten, daß durch die Austrennung der Grundbuchband zu sehr leidet oder erscheint sonst die Austrennung unzweckmäßig, insbesondere, weil nur wenige Blätter auszutrennen sind oder weil die Eintragungen eines Blattes wegen Mangel an Raum an anderen Stellen desselben oder eines anderen Bandes fortgeführt sind, so können die Blätter, deren Austrennung in Frage kommt, auch geschlossen werden. Ihr Inhalt ist dann auf ein neues Blatt des Abgabebandes zu übertragen.

Auf den Abgabeband finden die Bestimmungen des § 2 entsprechende Anwendung.

Erscheint es zweckmäßiger, den ganzen Band abzugeben, weil sich die überwiegende Mehrzahl der Blätter auf Grundstücke bezieht, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die Blätter, die sich auf Grundstücke beziehen, welche im Bezirke des eigenen Staates belegen sind, zu schließen. Ihr Inhalt ist dann auf ein neues Blatt eines beim Grundbuchamte verbleibenden Bandes zu übertragen. Die Abgabe mitgenommener Grundbuchbände kann bei Vorliegen obiger Voraussetzungen von der polnischen Justizverwaltung verlangt werden.

§ 4.

Wird ein Grundbuchblatt über mehrere Grundstücke geführt, von denen die einen im Bezirke des

przekazanie odnoszących się do tego obszaru dokumentów katastralnych i pism, jak również spisu właścicieli (ordynacja dla sekretarjatów sądowych przy sądach powiatowych ustęp 6 § 45, § 47). To samo odnosi się do wszelkich pism, dotyczących nieruchomości nie mających karty gruntowej.

Akta gruntowe winny być przejrzane, celem stwierdzenia, czy nie zawierają jakich zezwoleń na wpis, zarządzeń, lub innych dokumentów, odnoszących się do nieruchomości, położonych w obrębie własnego państwa. W tym ostatnim wypadku należy sporządzić uwierzytelnione odpisy dla aktów gruntowych dotyczących tych nieruchomości.

§ 3.

Jeżeli poszczególne karty tomu odnoszą się do nieruchomości położonych w obrębie drugiego państwa, natenczas winno się karty te wydzielić i złączyć w jedną »księgę zdawczą«, zaopatrzoną w zwykłą okładkę, w której otrzymają one nowe liczby porządkowe.

W księdze zdawczej można zamieścić karty rozmaitych obwodów hipotecznych. O ile liczba kart tego wymaga, winno się założyć więcej ksiąg zdawczych, z bieżącemi nieprzerwanie liczbami kart.

Jeżeli zachodzi obawa, że przez wydzielenie tom księgi gruntowej zbyt ucierpi, albo jeżeli wydzielenie z innych przyczyn jest niewskazane, w szczególności dlatego, że tylko kilka kart należy wydzielić, lub, że wpisów dotyczących tej samej karty z powodu braku miejsca dokonano w innych miejscach tego samego lub innego tomu księgi, natenczas można karty, które miały być wydzielone, także zamknąć. Treść ich winno się wówczas przenieść na nową kartę księgi zdawczej.

Do ksiąg zdawczych należy stosować odpowiednio przepisy § 2.

Jeżeli wydanie całego tomu księgi okaże się bardziej celowem, ponieważ przeważna część jej kart odnosi się do nieruchomości położonych w obrębie drugiego państwa, natenczas winno się zamknąć karty odnoszące się do nieruchomości własnego państwa. Treść ich winno się następnie przenieść na nową kartę jednego z tomów, pozostających w urzędzie hipotecznym. Jeżeli zachodzą powyższe warunki, natenczas polski zarząd wymiaru sprawiedliwości może zażądać zwrotu zabranych ksiąg wieczystych.

§ 4.

Jeżeli w skład karty gruntowej wchodzi więcej nieruchomości, z których jedne są położone we

eigenen Staates, die anderen im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die letzteren von Amts wegen auf ein neues Blatt des Abgabebandes abzuschreiben.

Befindet sich nur ein Teil eines Grundstücks im Bezirke des anderen Staates, so ist der Teil von Amts wegen auf ein neues Blatt des Abgabebandes abzuschreiben. Die Abschreibung kann erfolgen, auch wenn nur bezüglich des im eigenen Staate belegenen Grundstücksteils ein beglaubigter Auszug aus dem Steuerbuch und eine von dem Fortschreibungsbeamten beglaubigte Karte vorliegt.

In den Fällen der Abs. 1 und 2 ist bei Übertragung der Eintragungen in der zweiten und dritten Abteilung eine Gesamthaft sowohl auf dem alten, als auch auf dem neuen Blatte erkennbar zu machen. Die Abschreibung ist sämtlichen aus dem Grundbuch ersichtlichen Personen, zu deren Gunsten eine Eintragung erfolgt war, bekanntzumachen. Auf die Bekanntmachung kann verzichtet werden. Für das neue Blatt sind neue Grundakten anzulegen. Die bisherigen Grundakten haben bei dem Grundbuchamt zu verbleiben. Die Bestimmungen des § 2 Abs. 3 finden entsprechende Anwendung.

Erscheint es zweckmäßiger, das ganze Blatt abzugeben, weil die Eintragungen überwiegend Grundstücke oder Grundstücksteile betreffen, die im Bezirke des anderen Staates belegen sind, so sind die im Bezirke des eigenen Staates belegenen Grundstücke oder Grundstücksteile auf ein neues Blatt eines beim Grundbuchamt verbleibenden Bandes abzuschreiben. Die Bestimmungen des Abs. 2 Satz 2 sowie des Abs. 3 finden entsprechende Anwendung.

(gez.) Dr. Georg Crusen. (gez.) Dr. Zygmunt Seyda.

wlasnem, a inne w drugiem państwie, natenczas winno się te ostatnie z urzędu odpisać na nową kartę księgi zdawczej.

Jeżeli tylko część nieruchomości leży w obrębie drugiego państwa, winno się z urzędu tę część odpisać na nową kartę księgi zdawczej. Odpis może nastąpić także wówczas, gdy tylko co do położonej we własnem państwie części nieruchomości znajduje się uwierzytelniony wyciąg z księgi podatkowej i wyciąg uwierzytelniony przez urzędnika katastralnego.

W wypadkach przewidzianych w ustępach 1 i 2 należy przy przenoszeniu wpisów w drugim i trzecim oddziale uwidocznić odpowiedzialność łączną zarówno w nowej jak i starej karcie. O odpisaniu należy powiadomić wszystkie osoby widoczne z księgi wieczystej, na rzecz których wpis nastąpił. Zawiadomienia tego można się zrzec. Dla nowej karty winno się założyć nowe akta gruntowe. Pierwotne akta gruntowe pozostają w urzędzie hipotecznym. Postanowienia ustępu 3 § 2 należy stosować odpowiednio.

Jeżeli okazuje się bardziej celowem przekazać całą kartę, gdyż wpisy dotyczą prezeważnie nieruchomości lub części nieruchomości położonych w obrębie drugiego państwa, natenczas winno się nieruchomości lub części nieruchomości położone we własnem państwie, odpisać na nową kartę księgi wieczystej, pozostającej w urzędzie hipotecznym. Postanowienia zdania 2 ustępu 2, jak i ustępu 3, stosuje się odpowiednio.

(gez.) Dr. Georg Crusen. (gez.) Dr. Zygmunt Seyda.

Schlußprotokoll.

Kattowitz, den 12. April 1922.

Bei Unterzeichnung des vorstehenden Abkommens betreffend die Überleitung der Rechtspflege im oberschlesischen Abstimmungsgebiet erklären die Bevollmächtigten im Namen ihrer Regierungen, daß zwischen der Deutschen Regierung und der Polnischen Regierung Einverständnis über das Folgende besteht:

1. Die §§ 13 und 17 des Artikels 1 des Vertrages finden keine Anwendung bei gerichtlichen Entscheidungen, die einen Anspruch auf Schadenersatz wegen einer unerlaubten Handlung zum Gegenstande haben, die im oberschlesischen Abstimmungsgebiet in der Zeit vom 1. Mai bis 31. Juli 1921 aus Anlaß

Protokół końcowy.

Katowice, dnia 12. kwietnia 1922 r.

Przy podpisaniu powyższego układu w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości na górnośląskim obszarze plebiscytowym oświadczają pełnomocnicy w imieniu swych Rządów, że Rządy Niemiecki i Polski uzgodniły swe zapatrywania co do następujących spraw:

1. Postanowień §§ 13 i 17 artykułu 1 układu nie stosuje się do rozstrzygnięć sądowych w sprawach o roszczenia odszkodowaniowe za niedozwolone czynności popełnione z powodu walk narodowych na górnośląskim obszarze plebiscytowym w czasie od 1. maja do 31. lipca 1921. Sprawy sporne

des Nationalitätenkampfes begangen ist. Rechtsstreitigkeiten, einschließlich etwaiger Mahnsachen über Ansprüche der vorerwähnten Art, die unter die Bestimmung des § 1 des Artikels 1 des Vertrages fallen, sind, in Abweichung von der Bestimmung in § 3 Abs. 3 dieses Artikels, auf Antrag auch nur einer der Parteien, an das Gericht des anderen Staates, das zuständig wäre, wenn die Klage zur Zeit des Inkrafttretens des Vertrages erhoben wäre, auch dann abzugeben, wenn zur Zeit des Inkrafttretens des Vertrages auch das im § 1 des genannten Artikels bezeichnete Gericht zuständig wäre; das Entsprechende gilt in den Fällen der §§ 6 und 7 des genannten Artikels.

2. Im Falle des § 17 des Artikels 1 des Vertrages wird ein deutscher auf Zahlung einer Geldsumme in deutscher Mark lautender Vollstreckungstitel im Gebiet des Polnischen Staates in gleicher Weise vollstreckt wie ein gleichartiger polnischer auf Zahlung einer Geldsumme in fremder Währung lautender Vollstreckungstitel; in der Vollstreckungsklausel ist zum Ausdruck zu bringen, daß der beizutreibende Betrag in deutscher Mark ausgedrückt ist. Das Entsprechende gilt für polnische auf Zahlung einer Geldsumme in polnischer Mark lautende Vollstreckungstitel, die im Gebiete des Deutschen Reiches vollstreckt werden sollen.

3. Die Bestimmungen des § 17 des Artikels 1 des Vertrages und der Ziffer 1 dieses Schluß-Protokolls finden entsprechende Anwendung auf diejenigen im Deutschen Reiche entstandenen Vollstreckungstitel, die nach dem 31. Dezember 1921 bis zum Übergange der Rechtspflege rechtskräftig oder unanfechtbar geworden sind, mit der Maßgabe jedoch, daß diese Titel nur im Deutschen Reiche und in Polnisch-Oberschlesien vollstreckt werden.

4. Mit der im § 9 Abs. 2 des Artikels 3 des Vertrages vorgesehenen Änderung der Staatsaufsicht über ein Fideikommiß ist auch der Übergang der Befugnis verbunden, hinsichtlich derartiger Fideikommisse materielle Rechtsänderungen vorzunehmen, vorbehaltlich des Rechtes der vertragschließenden Regierungen, vor oder bei Abschluß eines Abkommens über die Änderung der Staatsaufsicht wegen der Auseinandersetzung der Vermögen besondere Bestimmungen zu treffen oder zu vereinbaren.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift.

(gez.) Dr. Georg Crusen. (gez.) Dr. Zygmunt Seyda.
Siegel.

o wymienione roszczenia, łącznie ewentualnych spraw upominawczych, do których stosują się postanowienia § 1 artykułu 1 układu, należy odmiennie od postanowień ustępu 3 § 3 tegoż artykułu na wniosek chociażby tylko jednej strony przekazać sądowi drugiego państwa, który byłby właściwy, jeżeliby skarga była wniesiona w chwili wejścia w życie układu, a to nawet w tym wypadku, gdyby w chwili wejścia w życie układu był także właściwy sąd określony w § 1 wymienionego artykułu; odpowiednie postanowienia stosować należy w wypadkach przewidzianych w §§ 6 i 7 wspomnianego artykułu.

2. We wypadkach § 17 artykułu 1 układu będą na obszarze Państwa Polskiego niemieckie tytuły wykonawcze, opiewające na zapłatę sumy pieniężnej w markach niemieckich w równej mierze wykonywane jak równorzędne polskie tytuły wykonawcze opiewające na zapłatę sumy pieniężnej w obcej walucie; w klauzuli wykonalności należy zaznaczyć, że kwota mająca być ściągniętą jest wyrażona w markach niemieckich. Odpowiednie postanowienia stosuje się do polskich tytułów wykonawczych, mających być wykonywanymi na obszarze Państwa Niemieckiego a opiewających na zapłatę sumy pieniężnej w markach polskich.

3. Postanowienia § 17 artykułu 1 układu oraz liczby 1 niniejszego protokołu końcowego mają odpowiednie zastosowanie do tych tytułów wykonalnych powstałych w Państwie Niemieckiem, które stały się prawomocnymi albo niezaskarżalnymi po dniu 31. grudnia 1921 r. aż do dnia przejścia wymiaru sprawiedliwości, z tem atoli ograniczeniem, iż tytuły te wykonuje się wyłącznie w Państwie Niemieckiem i w polskiej części Górnego Śląska.

4. Ze zmianą nadzoru państwowego nad fideikomisem przewidzianą w ustępie 2 § 9 artykułu 3 układu, połączone jest także przejście uprawnienia do przeprowadzenia materjalnych zmian prawnych odnośnie do fideikomisów tego rodzaju, z zastrzeżeniem prawa dla Rządów zawierających umowę, aby przed zawarciem lub przy zawieraniu umowy o zmianie nadzoru państwowego wydały osobne przepisy co do podziału majątków albo ugodziły się co do takowych.

Wygotowano w dwóch egzemplarzach.

(gez.) Dr. Georg Crusen. (gez.) Dr. Zygmunt Seyda.

Gesetz über das Abkommen zwischen Deutschland und Polen über die Grenzübergangsbahnhöfe mit beiderseitiger Zoll- oder Paßabfertigung und über die Rechte und Pflichten der Beamten im privilegierten Durchgangs- und Eisenbahnübergangsverkehre.

Vom 11. Juni 1922.

Der Reichstag hat das folgende Gesetz beschlossen, das mit Zustimmung des Reichsrats hiermit verkündet wird:

Artikel 1

Dem am 15. Mai 1922 in Genf abgeschlossenen Abkommen zwischen Deutschland und Polen über die Grenzübergangsbahnhöfe mit beiderseitiger Zoll- oder Paßabfertigung und über die Rechte und Pflichten der Beamten im privilegierten Durchgangs- und Eisenbahnübergangsverkehre wird zugestimmt.

Das Abkommen wird nachstehend veröffentlicht.

Artikel 2

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage der Verkündung in Kraft.

Freudenstadt, den 11. Juni 1922.

Der Reichspräsident
Ebert

Der Reichsminister des Auswärtigen
Dr. Rathenau

Der Reichsverkehrsminister
Groener

Deutsch-polnisches Abkommen

über die Grenzübergangsbahnhöfe mit beiderseitiger Zoll- oder Paßabfertigung und über die Rechte und Pflichten der Beamten im privilegierten Durchgangs- und Eisenbahnübergangsverkehre.

Deutschland und Polen, von dem Wunsche geleitet, im Anschluß an das deutsch-polnische Abkommen über Oberschlesien vom 15. Mai 1922 die Durchführung des Verkehrs über die Grenze tunlichst zu erleichtern, sind übereingekommen, ein Abkommen über die Grenzübergangsbahnhöfe mit beiderseitiger Zoll- oder Paßabfertigung und über die Rechte und Pflichten der Beamten im privilegierten Durchgangs- und im Eisenbahnübergangsverkehre zu schließen und haben zu diesem Zwecke zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

Deutschland: Herrn Eugen Schiffer, Reichsminister a. D.,

Polen: Herrn Kazimir Olszowski, bevollmächtigter Minister.

Die Bevollmächtigten haben sich, nachdem sie einander ihre Vollmachten mitgeteilt und diese in guter und gehöriger Form befunden haben, über folgende Bestimmungen geeinigt:

Układ między Polską a Niemcami

w przedmiocie granicznych dworców przejściowych z obustronną rewizją celną i paszportową oraz w przedmiocie praw i obowiązków urzędników, zatrudnionych przy uprzywilejowanym ruchu tranzytowym i przy sąsiedzkim ruchu kolejowym

Polska i Niemcy kierowane pragnieniem poczynienia — w związku z Konwencją polsko-niemiecką w sprawie Górnego Śląska z d. 15. maja 1922 r. — najdalej idących ułatwień w dziedzinie ruchu granicznego, postanowiły zawrzeć Układ w przedmiocie granicznych dworców przejściowych z obustronną rewizją celną i paszportową oraz w przedmiocie praw i obowiązków urzędników, zatrudnionych przy uprzywilejowanym ruchu tranzytowym i przy sąsiedzkim ruchu kolejowym, i w tym celu mianowały swymi pełnomocnikami:

Polska: — pana Kazimierza *Olszowskiego*, Ministra Pełnomocnego,

Niemcy: — pana Eugenjusza *Schiffera*, b. Ministra Rzeszy.

Pełnomocnicy, po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

I. Exponierte Dienststellen

Artikel 1

Die vertragschließenden Teile sind darüber einig, daß unbeschadet der nachstehenden Bestimmungen die Staatshoheitsrechte auf den Grenzübergangsbahnhöfen mit beiderseitiger Zoll- oder Paßabfertigung (Grenzübergangsbahnhöfe) — einschließlich der Eisenbahnstrecken zwischen ihnen und der Landesgrenze — auch im Bereiche der Dienststellen, die dort von dem anderen vertragschließenden Teile errichtet werden (exponierte Dienststellen), dem Staate zustehen, auf dessen Gebiete diese Dienststellen liegen, und daß demgemäß zum Einschreiten wegen strafbarer Handlungen vorbehaltlich abweichender Bestimmungen nur die Beamten des letztgenannten Staates befugt sind, während die Beamten des anderen Staates zum Einschreiten nur in gleichem Maße wie Privatpersonen berechtigt sind.

Artikel 2

Die beiderseitigen Behörden haben innerhalb der ihnen auf dem fremden Staatsgebiete zum Alleingebrauche zugewiesenen Räumlichkeiten und Anlagen allein das Recht, die Ordnung aufrechtzuerhalten und Privatpersonen, die gegen die Ordnung verstoßen, zu entfernen. Innerhalb anderer Räumlichkeiten und Anlagen steht dies Recht nur den Behörden des Staates zu, auf dessen Gebiete der Grenzübergangsbahnhof liegt.

Artikel 3

Für die Aus- und Einfuhr von Gegenständen und für den Personenverkehr über einen Grenzübergangsbahnhof gelten neben den Zollvorschriften des Staates, in dem der Bahnhof liegt, auch die Zollvorschriften des anderen Staates, und zwar bei der Ausfuhr in den anderen Staat von dem Zeitpunkt ab, in dem die Zollabfertigung durch die Beamten dieses Staates beginnt, bei der Einfuhr aus dem anderen Staate bis zu dem Zeitpunkt, in dem die Zollabfertigung durch die Beamten dieses Staates beendet ist; indessen werden die Zollvorschriften jeden Staates nur von den Zollbehörden des Staates angewandt, der sie erlassen hat. Dem Zeitpunkt des Beginns der Zollabfertigung bei der Ausfuhr und dem Zeitpunkt der Beendigung der Zollabfertigung bei der Einfuhr wird der Zeitpunkt gleichgestellt, in dem die Zollabfertigung nach Lage der Verhältnisse als tatsächlich umgangen anzusehen ist.

I. Ekspozytury Urzędów

Artykuł 1.

Układające się Strony stanowią, że, z zastrzeżeniem poniższych postanowień, prawa suwerenności nad granicznymi dworcami przejściowymi, na których odbywa się obustronna rewizja celna i paszportowa (graniczne dworce przejściowe) — łącznie z linjami kolejowemi między tymi dworcami a granicą Państwa — przysługują również w obrębie urzędów, które utworzone tam będą przez drugą układającą się Stronę (Ekspozytury urzędów), temu Państwu, na którego obszarze znajdują się wspomniane urzędy. Zgodnie z powyższem, upoważnieni są do interwencji z powodu popełnienia czynów karnych, z zastrzeżeniem odmiennych postanowień, tylko urzędnicy tego Państwa, na którego obszarze znajduje się ekspozytura, podczas gdy urzędnicy drugiego Państwa uprawnieni są do występowania tylko w tej mierze co osoby prywatne.

Artykuł 2.

W obrębie pomieszczeń i miejsc, oddanych na obcem terytorjum do wyłącznego użytku władzom jednej ze Stron, jedynie te władze mają prawo utrzymywać porządek i wydalać osoby prywatne, które porządek ten naruszą. W obrębie innych pomieszczeń i miejsc prawo to przysługuje tylko władzom tego Państwa na którego obszarze znajduje się graniczny dworzec przejściowy.

Artykuł 3.

Dla wywozu i przywozu przedmiotów oraz dla ruchu osobowego przez graniczny dworzec przejściowy obowiązują — obok przepisów celnych tego Państwa, na którego obszarze położony jest dworzec — również przepisy celne drugiego Państwa, a mianowicie przy wywozie do drugiego Państwa od chwili, w której rozpoczyna się odprawa celna przez urzędników tego Państwa, przy wwozie zaś z drugiego Państwa aż do chwili, w której odprawa celna przez urzędników tegoż Państwa została ukończona; jednakże przepisy celne danego Państwa stosowane będą tylko przez władze celne tego Państwa, które przepisy te wydało. Za równoznaczny z terminem, w którym przy wywozie do drugiego Państwa winna była rozpocząć się, a przy wwozie z drugiego Państwa winna była zakończyć się odprawa celna, uważany będzie termin, w którym uchylenie od poddania się odprawie celnej należy, podług danych okoliczności, uważać za dokonane.

Der vertragschließende Teil, auf dessen Gebiet ein Grenzübergangsbahnhof liegt, darf keine Ein- und Ausfuhrabgaben von Gegenständen erheben, die aus dem Gebiete des anderen Teiles auf sein Gebiet gelangt sind und zurückgebracht werden, bevor die Geltung der Zollvorschriften des Ausfuhrstaats für sie aufgehört hat.

Artikel 4

Gelten für einen Gegenstand nach Artikel 3 die Zollgesetze beider vertragschließenden Teile und unterliegt der Gegenstand infolgedessen dem Zugriff der Zollbehörden beider Teile, so gebührt der Vorrang der Zollbehörde des Teiles, aus dessen Gebiete der Gegenstand ausgeführt wird. Auf Erfordern haben die Zollbehörden des anderen Staates den Gegenstand freizugeben, solange er sich noch auf dem Gebiete des bevorrechtigten Staates befindet.

Erscheint den Zollbehörden des einen Teiles die Beschau eines Gegenstandes notwendig, der sich unter der Zollaufsicht des anderen Teiles befindet, so ist der Gegenstand zu diesem Zwecke zur Verfügung zu stellen, solange die Zollvorschriften des erstgenannten Teiles für ihn gelten.

Artikel 5

Den Zollbehörden jedes der vertragschließenden Teile steht im Rahmen der Artikel 3 und 4 dieses Abkommens das Recht zu, Zuwiderhandlungen gegen die Zollvorschriften ihres Staates, die auf dem Gebiete des anderen Teiles entdeckt werden, zu untersuchen, Gegenstände, die mit diesen Zuwiderhandlungen in Verbindung stehen, zu beschlagnahmen, die Zuwiderhandlungen nach den Strafbestimmungen ihres Staates abzuurteilen und für den Betrag zu erwartender oder erkannter Geldstrafen, sowie zur Deckung von Gebühren aller Art Gegenstände der in Betracht kommenden Personen, mit Ausnahme von Arbeitsgerät, zu beschlagnahmen oder zu pfänden.

Die Zollbehörden des einen vertragschließenden Teiles können Gegenstände, die sie hiernach im Gebiete des anderen Teiles beschlagnahmt oder gepfändet haben, in ihr Land bringen oder durch Vermittlung eines dazu befugten Beamten des anderen Teiles öffentlich versteigern lassen.

Układająca się Strona, na której obszarze położony jest graniczny dworzec przejściowy, nie może pobierać żadnych opłat wwozowych i wywozowych od przedmiotów, które przewiezione zostały z obszaru drugiej Strony na jej obszar i które zostają z powrotem wywiezione, nie przestając podpadać pod przepisy celne Państwa, z którego nastąpił wywóz.

Artykuł 4.

Jeżeli w myśl art. 3-go dany przedmiot podpada pod przepisy celne obu układających się Stron i wskutek tego podlega tymczasowemu aresztowi przez władze celne obu Stron, natenczas pierwszeństwo przysługiwać będzie władzy celnej Strony, z której obszaru przedmiot zostaje wywieziony. Władze celne jednego Państwa winny, na żądanie władz drugiego Państwa, zwolnić od zabrania dany przedmiot, o ile znajduje się on jeszcze na obszarze Państwa, któremu przysługuje prawo pierwszeństwa.

Jeżeli władze celne jednej Strony uważają za konieczne poddać oględzinom przedmiot, znajdujący się pod nadzorem celnym drugiej Strony, to przedmiot ten, o ile podlega on jeszcze przepisom celnym Strony pragnącej dokonać oględzin, winien być oddany do dyspozycji tej ostatniej Strony.

Artykuł 5.

Władzom celnym każdej z układających się Stron przysługuje, w granicach artykułów 3 i 4-go niniejszego Układu, prawo przeprowadzania śledztwa co do wykroczeń przeciwko przepisom celnym danej Strony, wykrytych na obszarze drugiej Strony, prawo sekwestrowania przedmiotów, co do których zaszło wykroczenie, prawo wydawania wyroków stosownie do przepisów karnych danego Państwa, oraz prawo zasekwestrowania lub zaaresztowania przedmiotów, należących do osób, które dokonały przekroczenia, a to do wysokości kar pieniężnych przewidywanych lub ustalonych, jak również dla pokrycia opłat wszelkiego rodzaju; narzędzia do pracy nie podlegają sekwestrowi ani aresztowi.

Władze celne jednej z układających się Stron mają prawo przewieźć do swego kraju, lub też polecić sprzedać w drodze publicznego przetargu przez uprawnionego do tego urzędnika drugiej Strony przedmioty, które w sposób powyższy zostały przez nie zasekwestrowane lub zaaresztowane na obszarze drugiej Strony.

Artikel 6

Die Zollbeamten des einen vertragschließenden Teiles, die auf dem Gebiete des anderen Teiles tätig sind, können zur Durchführung der ihnen im Artikel 5 dieses Abkommens gegebenen Befugnisse nach Maßgabe der Gesetze ihres Staates dort, wo sie dienstlich tätig sein dürfen, Personen festnehmen und Zwang gegen Personen ausüben. Eine Festnahme von Angehörigen des anderen vertragschließenden Teiles ist jedoch unzulässig. Stattdessen kann der Zuwiderhandelnde zwecks Aufnahme einer Verhandlung über den Tatbestand zwangsweise vorgeführt werden. Dabei ist ein Beamter des anderen Teiles hinzuzuziehen. Körperlicher Zwang zu Untersuchungszwecken darf gegenüber Angehörigen des anderen vertragschließenden Teiles gleichfalls nur unter Hinzuziehung eines Beamten dieses Teiles ausgeübt werden.

Das nach Artikel 4 Abs. 1 dieses Abkommens bestehende Recht des Vorranges beim Zugriff gilt sinngemäß auch für die Festnahme.

Die auf Grund der vorstehenden Bestimmungen von den Beamten des einen vertragschließenden Teiles auf dem Gebiete des anderen Teiles festgenommenen Personen können von den erstgenannten Beamten in das Gebiet ihres Staates, wenn nötig unter Begleitung von Beamten des anderen Teiles, überführt werden.

Artikel 7

Wenn die beiderseitigen Zollbehörden Gegenstände, die den Zollvorschriften beider Teile unterliegen, gemeinsam überwachen, so gilt als haftpflichtiger Verwahrer vorkommendenfalls lediglich die Zollbehörde des Teiles, dem gemäß Artikel 4 Abs. 1 dieses Abkommens der Vorrang beim Zugriff zusteht.

Artikel 8

Zu den Zollvorschriften im Sinne dieses Abkommens gehören auch die Aus-, Ein- und Durchfuhrverbote und -beschränkungen, die Vorschriften über indirekte Steuern und ähnliche Abgaben, die Vorschriften über die Statistik des Warenverkehrs sowie alle zur Durchführung dieser Vorschriften erlassenen Bestimmungen.

Den Zollbehörden und Beamten stehen die Behörden, Beamten und Bediensteten gleich, die mit der Durchführung der vorerwähnten Bestimmungen betraut sind.

Artikel 9

Reisende, die aus dem Gebiete des einen vertragschließenden Teiles über einen im Gebiete des anderen

Artykuł 6.

Urzędnicy celni jednej z układających się Stron, zatrudnieni na obszarze drugiej Strony, mają prawo w celu wykonania uprawnień, udzielonych im w art. 5-ym niniejszego Układu, dokonywać aresztowań osób oraz stosować przymus względem osób, według przepisów swego kraju, tam, gdzie wolno im wypełniać czynności urzędowe. Aresztowanie obywateli drugiej układającej się Strony jest jednakże niedozwolone. Obywatel taki, który dokonał wykroczenia, może być natomiast zniewolony do stawienia się w celu spisania protokołu o zaszłym fakcie. Urzędnik drugiej Strony winien być przy tem obecny. Użycie siły wobec obywatela drugiej układającej się Strony w celu dokonania rewizji dozwolone jest również tylko w obecności urzędnika tejże Strony.

Zastrzeżone w ust. 1-ym art. 4-go niniejszego Układu prawo pierwszeństwa co do tymczasowego aresztu przedmiotów stosuje się odpowiednio również do aresztowania osób.

Osoby, zaaresztowane na zasadzie przepisów powyższych przez urzędnika jednej z układających się Stron na obszarze Strony drugiej, mogą być przeprowadzone przez rzeczonego urzędnika na obszar jego Państwa, w razie potrzeby w asystencji urzędników drugiej Strony.

Artykuł 7.

Jeżeli władze celne obu Stron wykonywują wspólnie nadzór nad przedmiotami, podpadającymi pod przepisy celne obu Stron, natenczas odpowiedzialną za całość przedmiotu w zachodzącym wypadku będzie wyłącznie władza celna Strony, której przysługuje pierwszeństwo tymczasowego aresztu, zastrzeżone w ust. 1-ym art. 4-go niniejszego Układu.

Artykuł 8.

Do przepisów celnych w pojęciu niniejszego Układu zalicza się również zakazy i ograniczenia wwozu, wywozu i przewozu, przepisy dotyczące podatków pośrednich i temu podobnych opłat, przepisy co do statystyki ruchu towarowego oraz wszystkie postanowienia, wydane w celu wykonania powyższych przepisów.

Władze, urzędnicy oraz pracownicy, którym powierzono wykonywanie wyżej wymienionych postanowień, korzystają z tych samych atrybucji służbowych, co władze i urzędnicy celni.

Artykuł 9.

Podróżni, zamierzający wyjechać z obszaru jednej z układających się Stron przez graniczny dworzec

Teiles liegenden Grenzübergangsbahnhof ausreisen wollen, können von den dort mit der Paßnachschau beauftragten Beamten und Bediensteten des erstgenannten Teiles zurückgewiesen werden, wenn sie nicht mit einem für die Ausreise gültigen Ausweis versehen sind. Sie sollen veranlaßt werden, in das Ausgangsland zurückzukehren. Im Weigerungsfalle können sie zwangsweise zurückgeführt werden.

Die Anwendung von Zwang zur Zurückführung von Angehörigen des Teiles, auf dem der Grenzübergangsbahnhof liegt, ist jedoch unzulässig. Statt dessen kann der Reisende zwecks Aufnahme einer Verhandlung über den Tatbestand zwangsweise vorgeführt werden. Dabei ist ein Beamter des anderen vertragschließenden Teiles hinzuzuziehen. Nach Abschluß der Verhandlung ist dem Reisenden die Weiterreise zu gestatten.

Artikel 10

Falls der eine vertragschließende Teil auf einem Grenzübergangsbahnhof im Gebiete des anderen Teiles eine Fahrkartenprüfung einrichtet, sind seine mit der Prüfung beauftragten Beamten und Bediensteten berechtigt, Personen, bei denen eine Fahrgeldhinterziehung festgestellt wird, zwecks Aufnahme einer Verhandlung über den Tatbestand zwangsweise vorzuführen. Dabei ist, soweit es sich um Angehörige des anderen Teiles handelt, ein Beamter dieses Teiles hinzuzuziehen.

Artikel 11

Die beiderseitigen exponierten Dienststellen sind berechtigt, ihre Amtsräume durch Amtsschilder mit dem Hoheitszeichen des Entsendestaats kenntlich zu machen.

Artikel 12

Die beiderseitigen Direktivbehörden werden sich gegenseitig Namen und Dienststellung der ihren exponierten Dienststellen zugeteilten Beamten und Bediensteten mitteilen und die verantwortlichen Leiter dieser Dienststellen bezeichnen.

Artikel 13

Die Beamten des vertragschließenden Teiles, auf dessen Gebiet ein Grenzübergangsbahnhof liegt, dürfen in Ausübung ihres Dienstes die den Behörden des anderen Teiles zugewiesenen oder für die Zwecke des Dienstes dieser Behörden abgesperrten Anlagen jederzeit betreten, sofern sie äußerlich als Beamte erkennbar sind oder sich über den dienstlichen Zweck ihrer Anwesenheit ausweisen können. Gegenstände, die nach den Vorschriften des anderen Teiles zollpflichtig sind, dürfen nicht mitgenommen werden.

przejściowy, położony na obszarze drugiej Strony, mogą być zatrzymani przez urzędników i pracowników pierwszej z wymienionych Stron, powołanych do dokonywania rewizji paszportów, o ile podróżni ci nie posiadają wymaganej do wyjazdu legitymacji. Podróżni ci otrzymają polecenie powrotu do kraju, z którego wyjechali. W razie oporu, mogą być przymusowo odesłani z powrotem.

Stosowanie przymusu w celu odesłania z powrotem obywateli Strony, na której obszarze położony jest graniczny dworzec przejściowy, jest jednakże niedozwolone. Podróżny ten może być natomiast zniewolony do stawienia się w celu spisania protokółu o zaszłym fakcie. Urzędnik drugiej Strony winien być przy tem obecny. Po spisaniu protokółu podróżnemu będzie dozwolona dalsza podróż

Artykuł 10.

Jeżeli jedna z układających się Stron zarządzi na granicznym dworcu przejściowym, położonym na obszarze drugiej Strony, kontrolę biletów kolejowych, to urzędnicy i pracownicy, którym kontrola ta została powierzona, będą mieli prawo zniewolić osoby, które nie uiściły opłaty za przejazd, do stawienia się w celu spisania protokołu o zaszłym fakcie. O ile sprawa dotyczy obywatela drugiej Strony, urzędnik tej Strony winien być obecny.

Artykuł 11.

Ekspozytury urzędów obu Stron uprawnione są do zaopatrzenia swych pomieszczeń urzędowych w tablice urzędowe z godłami swego Państwa.

Artykuł 12.

Władze kierownicze obu Państw podadzą sobie nawzajem do wiadomości nazwiska oraz stanowiska służbowe urzędników i pracowników, przydzielonych do ich ekspozytur urzędów oraz wskażą odpowiedzialnych kierownikóm tych ekspozytur.

Artykuł 13.

Urzędnicy układającej się Strony, na której obszarze leży graniczny dworzec przejściowy, mają przy wykonywaniu obowiązków służbowych stały dostęp do miejsc, przydzielonych władzom drugiej Strony, lub odgraniczonych dla celów służbowych tych władz, o ile urzędnicy ci noszą zewnętrzne oznaki urzędowe lub o ile wykażą służbowy cel swej obecności. Urzędnikom tym niewolno zabierać z sobą przedmiotów, które według przepisów drugiej Strony podlegają ocleniu.

Artikel 14

Gegenstände, die den im Ausland befindlichen Dienststellen aus dem Entsendestaate zum Dienstgebrauche zugehen, bleiben im Eingangsstaate frei von Zöllen und sonstigen Abgaben, auch bei einer etwaigen Wiederausfuhr.

Artikel 15

Die vertragschließenden Teile sind berechtigt, Dienstbriefe und -pakete sowie dienstliche Geld- und Wertsendungen nach und von ihren exponierten Dienststellen ohne Vermittlung der Postverwaltung des anderen Teiles und frei von dessen Postgebühren durch ihr Fahrpostpersonal oder andere Personen befördern zu lassen.

Diese Sendungen müssen mit dem Dienstsiegel der absendenden Behörde versehen sein und unterliegen keiner Zensur.

Artikel 16

Die auf den Grenzübergangsbahnhöfen tätigen Beamten der vertragschließenden Teile werden sich in der Erfüllung ihrer dienstlichen Obliegenheiten, insbesondere zur Verhinderung und Aufdeckung von Zuwiderhandlungen gegenseitig unterstützen.

Artikel 17

Die Behörden des einen vertragschließenden Teiles werden den auf ihrem Gebiete dienstlich tätigen Behörden und Beamten des anderen Teiles den erforderlichen Schutz gewähren und ihren hierauf gerichteten Ersuchen in gleicher Weise Folge leisten wie entsprechenden Ersuchen eigener Behörden und Beamten.

Artikel 18

Die zuständigen Behörden des einen vertragschließenden Teiles werden auf unmittelbares Ersuchen der zuständigen Behörden des anderen Teiles wegen Zuwiderhandlungen gegen die das Zoll-, Paß- und Eisenbahnwesen betreffenden Vorschriften des letztgenannten Teiles, die auf dem im Artikel 1 dieses Abkommens bezeichneten Gebiete begangen sind,

a) Zeugen und Sachverständige vernehmen,
b) amtliche Besichtigungen vornehmen und den Befund beglaubigen,
c) Vorladungen und Erkenntnisse behändigen lassen.

Die durch die Vornahme dieser Handlungen entstehenden baren Auslagen sind der ersuchten Behörde von der ersuchenden Behörde unmittelbar zu erstatten.

Artykuł 14.

Przedmioty, przesyłane dla znajdujących się zagranicą ekspozytur do ich użytku służbowego z Państwa, któremu ekspozytury te podlegają, wolne są od ceł i innych opłat w Państwie, do którego są przesyłane; przepis ten stosuje się do wymienionych przedmiotów również przy ich ewentualnym powrotnym wywozie.

Artykuł 15.

Układające się Strony uprawnione są do przesyłania do swych ekspozytur urzędów oraz z tych ekspozytur listów i paczek służbowych, jak również służbowych przesyłek pieniężnych i wartościowych, przy pomocy własnego personelu pocztowego lub za pośrednictwem innych osób, bez udziału poczty drugiej Strony oraz bez uiszczania na jej rzecz opłat pocztowych.

Przesyłki te winny być zaopatrzone w pieczęć służbową władzy wysyłającej i nie podlegają jakiejkolwiek cenzurze.

Artykuł 16.

Urzędnicy obu układających się Stron, zatrudnieni na granicznych dworcach przejściowych, będą udzielać sobie wzajemnie pomocy przy wykonywaniu swych czynności służbowych, zwłaszcza w celu zapobiegania wykroczeniom oraz ich wykrywania.

Artykuł 17.

Władze jednej z układających się Stron zapewnią niezbędną ochronę władzom i urzędnikom drugiej Strony, czynnym służbowo na ich obszarze, czyniąc zadość ich wezwaniom w równej mierze, jak podobnym wezwaniom własnych władz i urzędników.

Artykuł 18.

Władze kompetentne jednej z układających się Stron będą na bezpośrednie wezwanie władz kompetentnych drugiej Strony, w wypadkach wykroczeń przeciwko przepisom celnym, paszportowym i kolejowym tego ostatniego Państwa, popełnionych na obszarze, wymienionym w art. 1-ym niniejszego Układu:

a) przesłuchiwać świadków i rzeczoznawców,
b) przedsiębrać urzędowe oględziny i stwierdzać stan rzeczy,
c) doręczać wezwania i decyzje.

Wydatki, spowodowane powyższemi czynnościami winny być zwrócone bezpośrednio przez władzę wzywającą władzy, do której wezwanie zostało wystosowane.

Artikel 19

Jeder der vertragschließenden Teile hat das Recht, zum Zwecke der Ausübung der Zollaufsicht und der Bahnpolizei auf seinem Gebiete bis zur Grenze seine Beamten in den über die Grenze verkehrenden Eisenbahnzügen bis zur ersten Haltestation auf dem Gebiete des anderen Teiles und zurück mitfahren zu lassen.

Artykuł 19.

Każda z układających się Stron uprawniona jest do wysyłania swych urzędników w pociągach, przejeżdżających przez granicę, aż do pierwszej stacji na obszarze drugiej Strony, na której pociąg zatrzymuje się i z powrotem, a to w celu wykonywania nadzoru celnego i dokonywania czynności policji kolejowej na swym obszarze do granicy.

Artikel 20

Die vertragschließenden Teile werden den beiderseitigen Zollämtern auf den Grenzübergangsbahnhöfen alle Befugnisse zur zollamtlichen Ein- und Ausgangsabfertigung beilegen, die sich aus dem Verkehrsbedürfnis ergeben. Sie werden insbesondere darauf Bedacht nehmen, daß die Abfertigungsbefugnisse der beiderseitigen Zollämter stets tunlichst übereinstimmen. Die Warenabfertigungen durch die beiderseitigen Zollbehörden sollen möglichst unmittelbar aufeinanderfolgen und mit tunlichster Beschleunigung erledigt werden. Personen und deren Gepäck werden bei jeder Abfahrt und bei jeder Ankunft der Züge sofort abgefertigt werden.

Artykuł 20.

Każda z układających się Stron udzieli urzędom celnym drugiej Strony na granicznych dworcach przejściowych wszelkich upoważnień do wykonywania czynności celnych przy wjeździe i wyjeździe, wynikających z potrzeb ruchu, dążąc przedewszystkiem do tego, aby upoważnienia do dokonywania odprawy, wydane urzędom celnym obu Stron, były zawsze, o ile to możliwe, z sobą zgodne. Odprawa celna towarów przez Urząd celny jednej Strony winna być dokonywana możliwie bezpośrednio po odprawie w urzędzie celnym drugiej Strony, możliwie z największym pośpiechem. Podróżni oraz ich bagaż poddani będą odprawie niezwłocznie przy odjeździe i po nadejściu pociągu.

Artikel 21

Die im Artikel 5 Abs. 2, Artikel 6, 9 und 10 dieses Abkommens erwähnte Amtshilfe ist auf Ansuchen zu leisten.

Artykuł 21.

Pomoc urzędowa, wymieniona w ust. 2-im art. 5-go i w artykułach 6, 9 i 10-ym niniejszego Układu, winna być udzielona na wezwanie.

Artikel 22

Beamte und Bedienstete jedes der vertragschließenden Teile, die bei einer exponierten Dienststelle beschäftigt werden und die Staatsangehörigkeit des Entsendestaates besitzen, behalten ihre Staatsangehörigkeit. Das gleiche gilt von den mit ihnen auf dem Gebiete des Empfangsstaats in häuslicher Gemeinschaft lebenden Angehörigen und Hausbediensteten. Ein Erwerb der Staatsangehörigkeit des Empfangsstaats durch Wohnsitz, Aufenthalt oder Geburt findet nicht statt.

Artykuł 22.

Urzędnicy i pracownicy każdej z układających się Stron, zatrudnieni w jednej z ekspozytur urzędów, a posiadający obywatelstwo Państwa, które ich zamianowało, zachowują swą przynależność państwową. To samo dotyczy członków rodziny i służby domowej danego urzednika lub pracownika, zamieszkałych z nim na terytorjum Państwa, na którem znajduje się ekspozytura. Obywatelstwo Państwa, na obszarze którego znajduje się ekspozytura, nie może być nabyte na podstawie zamieszkania, pobytu lub urodzenia.

Artikel 23

Beamte und Bedienstete deutscher Reichsangehörigkeit, die mit dem Übergange der Staatshoheit wegen ihres Wohnsitzes in Polnisch Oberschlesien auf Grund des im deutsch-polnischen Abkommen über Oberschlesien vom 15. Mai 1922 enthaltenen Teiles über Staatsangehörigkeit ohne weiteres die polnische Staatsangehörig-

Artykuł 23.

Urzędnicy i pracownicy o przynależności państwowej niemieckiej, którzy wraz ze zmianą suwerenności z powodu zamieszkania na obszarze Górnego Śląska polskiego, w myśl Części 11-ej Konwencji polsko-niemieckiej w sprawie Górnego Śląska z. d. 15 maja 1922 r., uzyskaliby siłą rzeczy

keit erwerben würden, behalten ihre Staatsangehörigkeit, wenn sie im deutschen Reichs- oder Staatsdienst mit ihrer Zustimmung verbleiben und beim Übergange der Staatshoheit zur Verwendung bei einer deutschen exponierten Dienststelle bestimmt sind. Im übrigen sind sie so anzusehen, als wenn sie für Deutschland optiert hätten.

Die für Optanten festgesetzten Fristen beginnen für sie erst mit dem Ausscheiden aus der Beschäftigung bei einer exponierten Dienststelle; sie enden spätestens mit dem Ablauf des fünfzehnten Jahres nach Übergang der Staatshoheit. Den genannten Beamten und Bediensteten stehen ihre Ehefrauen und minderjährigen Kinder gleich.

Artikel 24

Polen deutscher Reichsangehörigkeit, die mit dem Übergange der Staatshoheit wegen ihres Wohnsitzes im deutschen Teile des Abstimmungsgebiets auf Grund des zweiten Teiles des deutsch-polnischen Abkommens über Oberschlesien vom 15. Mai 1922 das Recht der Option für Polen haben, erwerben die polnische Staatsangehörigkeit unter Verlust der deutschen Reichsangehörigkeit, wenn sie als Beamte oder Bedienstete in den polnischen Staatsdienst eintreten und beim Übergange der Staatshoheit zur Verwendung bei einer polnischen exponierten Dienststelle bestimmt sind. Im übrigen sind sie so anzusehen, als wenn sie für Polen optiert hätten.

Artikel 23 Abs. 2 dieses Abkommens findet entsprechende Anwendung.

Artikel 25

Beamte und Bedienstete der exponierten Dienststellen unterstehen während ihres Aufenthalts im Gebiete des fremden Staates der Gerichtsbarkeit und Polizeigewalt dieses Staates. In Ansehung ihrer Amtshandlungen unterstehen sie dagegen lediglich den Gesetzen und Behörden des Entsendestaats; sie werden wegen der in Ausübung ihres Dienstes begangenen strafbaren Handlungen dem Entsendestaat auf Verlangen ausgeliefert.

Artikel 26

Die auf den Grenzübergangsbahnhöfen in fremdem Staatsgebiete tätigen Beamten und Bediensteten haben im Dienste Uniform oder ein äußerlich erkennbares Dienstabzeichen zu tragen. Außer Dienst ist ihnen das Tragen der Uniform nur am Orte ihres Dienstsitzes oder innerhalb eines von den beiderseitigen Direktivbehörden vereinbarten Bezirkes sowie auf dem Wege zwischen dem

obywatelstwo polskie, zachowują swą przynależność państwową, o ili zgodzili się pozostać w służbie Rzeszy Niemieckiej lub jednego z państw niemieckich, i o ile w chwili zmiany suwerenności przydzieleni zostaną do niemieckiej ekspozytury. Pozatem należy ich uważać jako osoby, które optowały na rzecz Niemiec.

Terminy, ustalone dla optantów, liczą się w stosunku do wyżej wzmiankowanych urzędników i pracowników dopiero od chwili opuszczenia służby w ekspozyturze urzędu, a upływają najpóźniej z końcem piętnastego roku po zmianie suwerenności, To samo dotyczy żon i małoletnich dzieci wymienionych urzędników i pracowników.

Artikul 24.

Polacy o przynależności państwowej niemieckiej, którym, z powodu zamieszkania w niemieckiej części obszaru plebiscytowego, przysługuje w myśl Części II-ej Konwencji polsko-niemieckiej w sprawie Górnego Śląska z d. 15 maja 1922 r. prawo opcji na rzecz Polski, nabędą przynależność państwową polską, tracąc przynależność państwową niemiecką, gdy wstąpią w charakterze urzędników lub pracowników do polskiej służby państwowej i w chwili zmiany suwerenności przydzieleni zostają do polskiej ekspozytury. Pozatem należy ich uważać jako osoby, które optowały na rzecz Polski.

Ustęp 2-gi art. 23-go niniejszego Układu znajduje odpowiednie zastosowanie.

Artykuł 25.

Urzędnicy i pracownicy ekspozytur urzędów podlegają podczas swego pobytu na obszarze obcego Państwa sądownictwu i władzy policyjnej tego Państwa. Co się tyczy jednak ich czynności urzędowych, to podlegają oni wyłącznie ustawom i władzom Państwa, przez które zostali zamianowani; w razie popełnienia czynów karygodnych podczas wykonywania czynności służbowych, urzędnicy i pracownicy ci winni być na żądanie wydani Państwu, przez które zamianowani zostali.

Artykuł 26.

Urzędnicy i pracownicy, zatrudnieni na granicznych dworcach przejściowych na obszarze obcego Państwa, winni w czasie wykonywania czynności służbowych nosić mundur lub widoczną oznakę służbową. Poza czynnościami służbowemi korzystają oni z prawa noszenia munduru jedynie w miejscu siedziby swego urzędu lub w obwodzie,